

Infoavond asbestincident Maldegem 23 mei 2019

Dr. Hana Chovanova, Agentschap Zorg en Gezondheid

Layla Aydemir, medisch milieukundige, Logo Gezond+

Terechte ongerustheid?

We begrijpen dat jullie ongerust zijn

Daarom zullen wij:

- jullie informeren over
 - mogelijke gezondheidseffecten van asbest
 - het werkelijke gezondheidsrisico van dit incident
- uitleg geven over de boodschappen die in de media verschenen
- jullie vragen beantwoorden



Goed dat er aan de bel is getrokken...

- Goed dat er ouders zijn die het gemeld hebben
- Bedankt!
- Wetgeving werd niet altijd zo nauw genomen
 - Overal in Vlaanderen kwamen hierdoor onregelmatigheden voor
 - Vaak veel meer risico voor de werknemers
 - Risico voor personen in de omgeving is eigenlijk heel erg klein (zeker bij een incident in buitenlucht)



Dagelijkse blootstelling

- Door het vele gebruik zitten er altijd vezels in onze lucht
- Gemiddeld achtergrond binnen en buiten 100-1000 x lager dan 30 jaar geleden
- Levenslang: 50-500 miljoen vezels
⇒ risico 1 op 1.000.000
(Komt overeen met 'ongeveer nul' risico op ziekte)



Hoe ongezond is asbest?

Enkel schadelijk bij inademing
niet bij huidcontact
niet bij inslikken

Kleine vezeltjes dringen diep in longen
een deel blijft zitten
een deel wordt terug opgehoest
via lymfebanen ook verder verspreid



Hoe ongezond is asbest?



Het gezondheidsrisico hangt af van:

- Soort asbest
 - Chrysotiel (witte asbest): minst schadelijk (Maldegem)
 - Amosiet (bruine asbest)
 - Crocidoliet (blauwe asbest)

Totaal aantal ingeademde vezels hangt af van:

- Duur van de blootstelling
- Concentratie (hoeveelheid) van de vezels in de lucht



Hoe ongezond is asbest?

Nadelen van asbest:

- Zeer kleine vezels
- Asbestvezels breken moeilijk af en blijven lang in je lichaam
- De tijd tussen het (herhaaldelijk) contact en het optreden van een ziekte is erg lang (15 jaar (longkanker) - 40 jaar (mesotheliom))
- Asbest is een kankerverwekkende stof



Historische blootstelling

- “Sterfte aan asbestkanker is dus eigenlijk de echo van arbeidsomstandigheden uit het verleden”
- Beroepsmatige blootstelling:
 - Delven en verwerken ruwe asbest
 - Isolatiebedrijven, scheepsbouw
 - Gebruik van asbesthoudend materiaal
 - Asbest uitgravers
 - Productiemedewerkers in asbestindustrie
 - Scheepsbouwers
 - Kabel- en buizenleggers
 - Kassenbouwers



Medisch onderzoek heeft geen zin

Want je kan

- niet meten hoeveel asbest in je lichaam zit
- niet meten of je ziek zal worden in de toekomst
- geen behandeling krijgen om later niet ziek te worden

Er zijn geen symptomen korte tijd na inademen van asbestvezels



Risicobeoordeling bij aantreffen van asbest

- **Veel** vezels in de lucht, **kortdurende** blootstelling: **risico gering**
- **Weinig** vezels in de lucht, **langdurige** blootstelling: **risico gering**
- **Veel** vezels in de lucht, **langdurige** blootstelling: **risico aanwezig** → grotere kans op kanker: vooral in de werksituatie vroeger





Vlaanderen
is zorg

Gezondheidsrisico van kortdurende blootstelling aan asbest

Gezondheid en asbest

Algemeen

Het gezondheidsrisico van asbest is afhankelijk van de mate van blootstelling. Meerdere factoren spelen hierin een rol:

1. Hoe lang heeft de blootstelling geduurd?
2. Hoeveel asbest was er in de lucht?
3. Welke soort asbestvezels?



Gezondheid en asbest

Situatie Maldegem

1. Hoe lang heeft de blootstelling geduurd?
 - Inbreuk op woensdag 15 mei - school dicht op vrijdag 17 mei => 2 dagen blootstelling
 - Werken langer aan de gang: mogelijks 14 dagen blootstelling?
2. Hoeveel asbest was er in de lucht?
< 10 000 vezels/m³
3. Chrysotiele vezels (geen amfibole): minst schadelijke



Gezondheid en asbest

Betekenis van de metingen

Mate van blootstelling aan asbest		Extra kans op kanker	Aantal mensen dat kanker zou kunnen krijgen door deze asbestblootstelling in een groep van:					
Hoeveel chrysotiel asbest (vezels/m3)	Hoe lang inademen		100 mensen	500 mensen	1000 mensen	10 000 mensen	100 000 mensen	1 miljoen mensen
28	2 dagen	<1 per 100 miljoen	0	0	0	0	0	0
2800	2 dagen	<1 per 100 miljoen	0	0	0	0	0	0-1
28.000	2 dagen	<1 per miljoen	0	0	0	0	0-1	0-2
280.000	2 dagen	<1 per miljoen	0	0	0	0-1	0-2	0-2
2.800.000	2 dagen	5 per miljoen	0	0-1	0-1	0-2	0-2	5
28.000.000	2 dagen	5 per 100.000	0-1	0-1	0-2	0-2	5	55



Vlaanderen
is zorg

Herwerkte tabel van Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) Rapport 2014, Gezondheidsrisico van asbest in woningen en publieke gebouwen

Gezondheid en asbest

Wat betekent een blootstelling van 14 dagen?

Mate van blootstelling aan asbest		Extra kans op kanker	Aantal mensen dat kanker zou kunnen krijgen door deze asbestblootstelling in een groep van:					
Hoeveel chrysotiel asbest (vezels/m3)	Hoe lang inademen		100 mensen	500 mensen	1000 mensen	10 000 mensen	100 000 mensen	1 miljoen mensen
28	14 dagen	<1 per 100 miljoen	0	0	0	0	0	0
2800	14 dagen	<1 per miljoen	0	0	0	0	0-1	0-1
28.000	14 dagen	<1 per miljoen	0	0	0	0-1	0-1	0-2
280.000	14 dagen	<5 per miljoen	0	0-1	0-1	0-1	0-2	<5
2.800.000	14 dagen	<5 per 100.000	0	0-1	0-1	0-2	<5	<50
28.000.000	14 dagen	<5 per 10.000	0-1	0-2	0-2	<5	<50	<500



Vlaanderen
is zorg

Herwerkte tabel van Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) Rapport 2014, Gezondheidsrisico van asbest in woningen en publieke gebouwen

Kan je van deze beperkte blootstelling aan asbestvezels ziek worden?

- Onzeker of de kinderen asbest hebben ingeademd
- Mogelijke blootstelling was in de buitenlucht (snelle verdunning in de lucht), gedurende speeltijd
- In de school en kinderdagverblijf: geen asbestvezels gevonden
- Kortdurende blootstelling zoals deze in Maldegem geeft erg weinig risico (bijna nul) op asbestziektes
- Het risico is te klein om er zich zorgen over te maken
- Vergelijkbaar met longkanker krijgen van 1 sigaret of levercirrose van 1 pintje: zéér kleine kans



VRT nieuws

Je hoeft geen jaren blootstelling gehad te hebben om kanker door asbest te krijgen. Een hevige, korte blootstelling aan asbestvezels - dat kan bijvoorbeeld iemand zijn die zelf zijn asbesthoudende golfplatendak van zijn tuinhuis afbreekt- kan genoeg zijn om later asbestose te krijgen.

- Asbestose is beroepsziekte
- Enkel gerelateerd aan beroepsmatige blootstelling (jarenlang zeer hoge concentratie asbest)
- Zal nooit optreden bij lage blootstelling
- Longkanker - kans zeer klein - niet roken



VRT nieuws

- Dr. Vansteenkiste zegt: "Het feit dat in de buurt van de werken stalen genomen zijn en er asbestvezels gevonden zijn, is een bron van bezorgdheid. De kans dat de kinderen in het naburige schooltje daar later last van krijgen, is klein maar niet onbestaande."
- Maar zoals eerder besproken is dat extra risico op het krijgen van kanker namelijk bijna nul.



Loopt mijn kind een extra risico om ziek te worden ten opzichte van andere kinderen?

- Iedereen wordt blootgesteld zowel achtergrond concentratie als incidenten, verbouwingen, ...
- Het totaal aan vezels die worden ingeademd gedurende het hele leven, bepaalt uiteindelijk het risico om ziek te worden
- Levensstijl (roken, alcohol, gebrek beweging...) en luchtvervuiling door verkeer: grotere invloed op gezondheid



Lopen jonge kinderen meer risico dan volwassenen?

Kinderen zijn niet duidelijk gevoeliger voor asbestvezels dan volwassenen. Maar ze zijn wel een kwetsbare groep omdat ze nog een lang leven voor zich hebben. Kinderen dragen de ingeademde asbestvezels langer in hun lichaam mee dan volwassenen. Daarom hebben kinderen na blootstelling aan asbest uiteindelijk een grotere kans op het ontwikkelen van longkanker of mesotheliom (long- of buikvlieskanker). Daarnaast kunnen kinderen soms een hogere blootstelling aan asbestvezels hebben, omdat ze bijvoorbeeld kruipen of veel op de grond spelen.



Wat kan ik of mijn kind doen als blijkt dat hij/zij over 40 jaar toch kanker krijgt?

- De kans hierop is door dit kortdurende blootstelling bijna onbestaande.
- Als dit toch gebeurt, is het doordat uw kind ook blootgesteld is op andere plaatsen in zijn/haar leven.
- Je kan er voor kiezen om de gegevens van je kind door te geven aan het asbestfonds. Ook kan je je huisarts vragen om deze blootstelling op te laten nemen in het medisch dossier.
- Het asbestfonds vergoed mensen met mesotheliom en pleurale plaques. Voorwaarde is dat de blootstelling in België gebeurd is.



Kleding en boekentassen veilig na wassen?

- Voor (mogelijk) lichte verontreiniging van kinderen, leerkrachten, ouders, omwonenden:
 - Kledij en vooral sokken en schoeisel apart houden van andere kledij in gesloten verpakking. Apart spoelen met handwas (indien mogelijk in buitenlucht) en spoelwater naar riolering.
 - Vervolgens deze kledij en schoeisel buiten aan de wasdraad laten drogen (eventueel laatste sporen van asbestvezels vervliegen in buitenlucht).
- Bij hoge verontreiniging (bv. kledij werknemers zelf): bijkomend moeilijk afwasbare kledij weggooien bij restafval (of indien mogelijk bij asbestafval)



Besluit

- De afbraakwerken zijn onvakkundig verlopen
- Onzeker of de kinderen asbest hebben ingeademd (verdunning in de buitenlucht)
- Een kortdurende blootstelling zoals deze in Maldegem geeft erg weinig risico (bijna nul) op asbestziektes
- Het risico is te klein om er zich zorgen over te maken



Contactgegevens

Voor vragen over gezondheidseffecten van asbest:

Logo Gezond+ vzw

Koning Willem I-kaai 8

9000 Gent

Algemeen nummer: 09 235 74 20

Medisch milieukundige Meetjesland:

Layla Aydemir

09 235 74 22

layla.aydemir@gezondplus.be

<http://www.gezondheidenmilieu.be/>



Bedankt voor uw aandacht!

